

Bölüm 80

GÜNLÜK ÜROLOJİ PRATIĞİNDE ERİŞKİN HASTA GRUBUNDA KULLANILAN İLAÇLAR

Mustafa SOYTAŞ¹

GİRİŞ

Üroloji birçok dahili ya da cerrahi branşın aksine hasta spektrumu en geniş bölümlerden birisidir. Hem erişkin hemde çocuk hasta grubuna hitap etmektedir. Genel üroloji, androloji, çocuk ürolojisi, nöroüroloji, üroonkoloji, endoüroloji ve taş hastalıkları, renal transplantasyon ve rekonstrüktif üroloji gibi alt dallara sahip olması medikal ve cerrahi tedavi konusunda da çok fazla çeşitliliği beraberinde getirmiştir. Bu bölümde günlük üroloji pratiğinde erişkin hasta grubunda kullanılan ilaçlar ve bu ilaçların etki mekanizmaları, yan etki profilleri, endikasyon ve kontrendikasyonları anlatılmıştır.

BENİGN PROSTAT HİPERPLAZİSİNDE KULLANILAN İLAÇLAR

Benign prostat hiperplazisi (BPH) tedavisinde ilk basamakta kullanılan ilaçlar alfa-blokerlerdir. Etki mekanizmaları alfa reseptör blokajı sayesinde vasküler dilatasyon olup bu sayede kan basıncını düşürmektedir. Bunun yanında prostat, üretra, mesane boynu-trigon-intramural distal üreter kompleksini gevşetmektedir. Temel kullanım alanları hipertansiyon, BPH ve üreter taşı ekspulsif tedavisidir.⁽¹⁾ Alfa reseptörlerin çok çeşitli tip ve alt tipleri olup Tablo 1'de görüldüğü üzere ürogenital sisteme özgü alt tipi reseptör alfa 1'dir. Bu ilaçlarda yan etki görülme olasılığı %10-30 olup selektif alfa 1a grubunda bu yan etkiler minimaldir. Bunlar;

- Hipotansiyon, ortostatik senkop, refleks taşikardi
- Retrograd ejakülasyon
- Burun tıkanıklığı
- Baş dönmesi
- Halsizlik

Alfa blokerler dışında 5alfa redüktaz inhibitörleri Tablo 1'de görüldüğü üzere BPH tedavisinde kullanılan diğer ilaç grubudur.

1 Uz.Dr., Bakırköy Dr.Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği, drmustafasoytas@gmail.com

RENAL HÜCRELİ KANSERDE KULLANILAN İLAÇLAR

Renal hücreli kanserde kullanılan ilaçlar Tablo 8'de gösterilmiştir. ⁽⁴⁾

Tablo 8. Renal Hücreli Kanserde Kullanılan İlaçlar		
Etken madde	Etki mekanizması	Yan etki
Sunitinib	VEGF antagonisti	Diyare, döküntü, el-ayak sendromu, yorgunluk, dispne, karın ağrısı, kanama, kas eklem ağrısı
Sorafenib	VEGF antagonisti	Hipertansiyon, yorgunluk, döküntü, diyare, el-ayak sendromu
Bevacizumab	VEGF antagonisti	Hipertansiyon, yorgunluk, proteinüri, kanama, karın ağrısı, bulantı, kusma
Temsirolimus	mTOR inh.	Mukozit, yorgunluk, döküntü, hiperglisemi, diyare, konstipasyon, pulmoner komplikasyonlar, periferik ödem, kanama
Everolimus	mTOR inh.	Mukozit, yorgunluk, döküntü, hiperglisemi, diyare, konstipasyon, pulmoner komplikasyonlar, periferik ödem, kanama

TESTİS KANSERİNDE KULLANILAN İLAÇLAR

Testis kanseri BEP kemoterapisinde kullanılan ajanlar Tablo 9'da gösterilmiştir. ⁽⁴⁾

Tablo 9. Testis Kanseri BEP Kemoterapisinde Kullanılan İlaçlar		
Etken madde	Etki mekanizması	Yan etki
Sisplatin	DNA sentez inh.	Bulantı-kusma, Nefrotoksisite, ototoksisite, miyelosupresyon, periferik nöropati, lokal doku irritasyonu
Etoposid	Hücre siklusu G2 inh.	Bulantı-kusma, Miyelosupresyon, alopesi, stomatit, periferik nöropati
Bleomisin	Hücre siklusu G2 inh.	Bulantı-kusma, İntersitisyel pnömoni, pulmoner fibroz, döküntü, hiperpigmentasyon, mukozit, stomatit, alopesi

SONUÇ

Günlük üroloji pratiğinde erişkin hasta grubunda kullanılan ilaçlar çok fazla çeşitliliğe sahip olup reçete edilmeden önce özellikle yan etki profili iyi değerlendirilmelidir. Gereklik halinde özellikle kardiyoloji branşı olmak üzere hastalar diğer disiplinlere konsülte edilmeli ve tedavileri konsültasyon sonuçlarına göre başlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erişkin, ilaçlar, üroloji

KAYNAKÇA

1. Chapple CR. Pharmacological therapy of benign prostatic hyperplasia/lower urinary tract symptoms: an overview for the practising clinician. BJU Int. 2004; 94(5):738-44.
2. Ouslander JG. Management of overactive bladder. N Engl J Med. 2004; 19;350(8):786-99.
3. Yoshimura N, Chancellor MB. Current and future pharmacological treatment for overactive bladder. J Urol. 2002; 168(5):1897-913.
4. MEDSCAPE (2019). Urologics Drugs 2019. (19/08/2019 tarihinde <https://reference.medscape.com> adresinden ulaşılmıştır).